

Samen Gezond Wonen in een Groene Omgeving

Omgevingsvisie van GroenLinks EerbeekBrummen, mei 2024

Inleiding

GroenLinks in onze gemeente heeft het initiatief genomen om ideeën op te halen bij lokale leden en niet-leden over de invulling van de Omgevingsvisie van de Gemeente Brummen. Daartoe is een drietal bijeenkomsten belegd waarin frank en vrij opvattingen en ideeën zijn uitgewisseld. De fractie is daar erg blij mee en zal deze ideeën ook doorgeven aan de ambtenaren die een Omgevingsvisie voor de gemeente zullen ontwerpen. Dat ontwerp wordt uiteindelijk ter besluitvorming voorgelegd aan de Gemeenteraad.

Het hebben van een Omgevingsvisie is een verplichting die geldt voor elke gemeente in Nederland. In de Omgevingsvisie worden vrijwel alle bestaande regelingen die nu nog gelden vervangen. Dit met de bedoeling dat voorbereiding en besluitvorming van beleid en handhaving daarvan begrijpelijker en transparanter zullen zijn.

Zoals gezegd, omvat de Omgevingsvisie alle eerdere regelingen. Dat houdt in dat een veelheid aan thema's dient te worden opgenomen in de Omgevingsvisie.

De hierna genoemde thema's staan niet in een volgorde van belangrijkheid. Wellicht zal er nog een prioritering worden aangebracht in het vervolg.

De thema's:

1. Het platteland/ buitengebied
2. Natuur/ Recreatie en toerisme
3. Duurzaamheid en energie
4. De bebouwde omgeving/woningbouw
5. Verkeer en vervoer
6. Werkgelegenheid/economie
7. Gezondheid/Samenleven
8. Brummen en de buurgemeenten

DE OMGEVINGSVISIE IN 100 WOORDEN

De gemeente Brummen bestaat uit hechte gemeenschappen in een rijke omgeving. De rijkdom van de omgeving bestaat uit zowel een mooie omgeving (natuur en bebouwing) als een grote biodiversiteit. Dit zorgt voor een gezonde leefomgeving voor zowel mens als flora en fauna.

Deze leefomgeving behouden en versterken staat centraal in al het gemeentelijk beleid. Een gezonde omgeving stimuleert gezond gedrag zoals: meer fietsen - minder autoverkeer, meer lokaal duurzaam verbouwd eten – minder fastfood, meer schoon – minder vervuiling, meer samen doen – minder eenzaamheid.

De lokale bedrijven en boeren maken het mogelijk om samen gezond te werken en wonen. We stimuleren hen om dit zo duurzaam mogelijk te doen.

Platteland en Buitengebied

Onze gemeente heeft een prachtig buitengebied, met name als het gaat om natuurwaarden. Zo fraai dat we zouden willen spreken van museale waarde. Deze fraaie natuur waarde moeten we absoluut in stand houden en verbeteren.

Noodzaak en verantwoordelijkheid

Onze natuur is noodzakelijk om onze gezondheid te dienen. Onze voorouders hebben dit gecreëerd, wij zijn schatplichtig dit in stand te houden. Door generaties van intensivering en opschaling na 1950 is de natuur en het landschap sterk verslechterd en onder druk komen te staan. Zozeer dat wij nu hard aan de knoppen moeten draaien om nog e.e.a. te redden en waar mogelijk te verbeteren.

Dat de boeren daarin een grote rol zullen spelen is duidelijk. Echter de verantwoordelijkheid gaat veel verder dan alleen de boeren daarop aan te spreken. Daarop sturen is noodzakelijk volgens GroenLinks. In beeld zal worden gebracht welke overige 'spelers' er zijn zoals: weg-, en bermbeheer, afvalbeleid verder vergroenen, groenonderhoud door gemeente, acties voor groener onderhoud van prive-tuinen, etc, etc.

Natuur inclusief landschap beheer

Laten we de boeren gaan zien als 'hoeders van het landschap'. Elke boer kan een stukje van zijn/haar land bestemmen als voedselbos(je); een enorme verrijking van de biodiversiteit is het gevolg. De al in geslagen weg door 43 boerenbedrijven om natuur inclusiever (is natuurvriendelijk) te werken blijven wij stimuleren en uitbreiden.

De gemeente stelt een medewerker aan die zich bezighoudt met het binnenhalen en bekend maken van subsidies t.b.v. regeneratieve landbouw die voedselproductie combineert met natuurherstel en uitputting van de bodem voorkomt.

Deze tendens willen wij van ook van harte ondersteunen en zo mogelijk versterken. Daarbij gebruik makend van de opgedane positieve ervaringen die er al zijn, waar de verkooppunten klantvriendelijker kunnen worden. (De Meander, IJsselmarke, Land van Ons, Voedselbos, Kruidbosch, etc.). Wij zetten in op het verkennen van 'kansen voor boeren (passend binnen de natuurwaarden en in overeenstemming met Europese regelgeving. Ontwikkel, bijvoorbeeld, samen met boeren zgn. lokale en regionale biobased businesscases.

Verkoop van lokaal gerealiseerd voedsel zal verder gestimuleerd worden, ook via de lokale supermarkten. Verkennen van de mogelijkheid van een 'gezamenlijke' supermarkt voor lokaal geproduceerd voedsel.

Natuur, recreatie en toerisme

Met zo'n prachtig buitengebied hebben ligt recreatie en toerisme voor de hand. Deze belangrijke economische peiler moet de kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen, zonder dat de schoonheid van ons buitengebied wordt aangetast. Passende ontwikkelingen zijn bijvoorbeeld kleinschalige kampeergelegenheden op/bij boerenerven, dan wel appartementjes op/bij de boerderij. Ook zien wij goede mogelijkheden voor kleinschalige horecamogelijkheden bij boerderijen in het buitengebied.

Groen beheer

Natuurlijk bermbeheer in het buitengebied willen we planmatig oppakken en uitbouwen. Overtredingen daarop dienen te worden bestraft. Daartoe wordt handhaving geïntensiveerd. Ook is het nuttig een kapvergunning voor hagen in te voeren.

Ook recreatief gebruik van de natuur heeft toezicht en handhaving nodig. Vrij gebruik is helaas vaak een te grote aanslag op de flora en fauna. Zoals bijvoorbeeld mountainbiken en paardrijden in het buitengebied: daartoe worden specifieke gebieden aangewezen.

Recreatieve mobiliteit

Fietsroutes en vrij-liggende fietspaden worden uitgebreid en verbeterd. Te overwegen valt om de oude weg van Brummen naar Zutphen te bestemmen als fietspad (uiteraard moeten aanwonenden wel bij hun huis/bedrijf kunnen komen). Dan is een doorsteek naar een veilige fietsroute naar Eerbeek goed te realiseren.

Bij alle plannen en ideeën die geopperd worden die het buitengebied raken, wordt structureel advies gevraagd aan het welbekende Landschapsnetwerk en gebruik gemaakt van de "Groen-Blauwe Dooradering" als kader. Aandacht voor het behoud en beschermen van onze mooie landgoederen is een vanzelfsprekendheid.

Recreatief ondernemerschap

Boeren wordt toegestaan om kleinschalige horeca bij hun bedrijf als neveninkomsten te hebben, naast wellicht kampeermogelijkheden.

Wat betreft toerisme in de grotere kernen is in Brummen meer verblijfsrecreatie gewenst.

Het Stationsplein in Eerbeek wordt ingericht als centrumplek. Dit is vrij eenvoudig, snel en goedkoop te realiseren: asfalt eruit, klinkers erin en voorzien van het nodige groen! Een lust voor het oog en een "boost" voor Eerbeek.

Duurzaamheid en energie.

De principes van duurzaamheid en circulariteit dienen bij elke beleidsbeslissing als hard checkpoint te worden gehanteerd (op alle genoemde terreinen).

Duurzaam wonen

Alle nieuwbouw dient klimaatneutraal en zoveel mogelijk biobased te worden gerealiseerd: CO-2 vrij te bouwen en zonnepanelen op alle daken (ook van bestaande industriële gebouwen): voortzetting van het huidige beleid!

Bevorderen van coöperatieve afname van schone energie en buurtenergie opslagsystemen. Verder implementeren van zonnepanelen op daken. Inzet van energiecoaches versterken.

Planmatige aanpak van gasloos wonen op alle plaatsen (bestaande bouw). Gebruik maken van aardwarmte.

Bij alle nieuwbouw rekening te houden met extreme weersomstandigheden, c.q. het grondwaterpeil. Klimaatadaptatie middels o.a. het vasthouden van water in de bodem.

Houtstook in de kernen moet ontmoedigd worden en bij gezondheidsklachten worden verboden. Gebruik van chemische insecticiden en pesticiden wordt uitgebannen.

Energie strategie

We zien kansen voor gebruik maken van windenergie en ruimhartige toepassing van erfmolens. Zonnevelden moeten altijd voorzien van bebossing/ struiken die ze aan het zicht onttrekken. We willen dubbel gebruik van de zonnevelden stimuleren, waarbij landbouw en/of natuur mogelijk is tussen of onder de zonnepaneel installaties.

Realisering van grotere windmolens na afweging van alle belangen en zonder aantasting van de natuur.

Stimuleren van elektrisch vervoer middels laadpalen en toestaan dat laadpalen aan huis via de stoepen kunnen worden benut middels veilige kabelgoten.

Bebouwde omgeving en woningbouw

Alhoewel er momenteel een forse woningbouw verplichting ligt, is de verwachting dat binnen 30 jaar de bevolking zal krimpen. Dat houdt in dat we zodanig moeten bouwen dat er flexibel kan worden ingespeeld op de toekomst door mogelijkheden van woningsplitsing, etagebouw op bestaande woningen, vraaggericht bouwen, rekening houden met behoeften vanuit de zorg, migranten en onderwijs. Beleid richten we op doorstroming en circulariteit. Dit vertaalt zich in niet automatisch meer volume bouwen, maar kijken wat nodig is en bestaande bebouwing zoveel mogelijk nuttig (her)gebruiken!

Betaalbaar wonen

Prioriteit geven aan woningen voor medewerkers in de zorg, onderwijs en arbeidsmigranten met echter nadrukkelijk oog voor de inwoners die soms al meer dan 10 jaar op een wachtlijst staan en de minima. Een actieve rol voor de gemeente bij het versterken van doorstroming.

We willen speculatie tegengaan bij grondexploitatie.

In beperkte mate mag hoogbouw gerealiseerd worden in de grote kernen. Allereerst wordt aan inbreiding voorrang gegeven. In de kleine kernen kan gebouwd worden voor de 'eigen' bewoners.

In geval van uitkoop van boeren en dus bedrijfsbeëindiging, kan elke boer die dat betreft, een woning naast zijn bestaande woning realiseren.

Mantelzorgwoningen in de achtertuin mogelijk maken voor senioren.

Wijkinrichting

In nieuwbouwwijken is de auto te gast: straten zijn (vracht)autoluw en er is een groot percentage groen en bomen. Dit principe gaan we ook in bestaande wijken naar vermogen toepassen. In alle wijken geldt een maximum snelheid van 30 km p/u.

Veilige fietsroutes worden uitgebreid. In Eerbeek veel aandacht blijven geven aan het oplossen van de overlast gevende en gevaarlijke vrachtauto bewegingen. Als verlengstuk van het terugdringen van alle vormen van gevaarlijk vervoer.

Gelimiteerd parkeren in de centra van Eerbeek en Brummen wordt ingevoerd. Bij nieuwbouw realiseren dat, zeker in de vrije sector, onder de huizen geparkeerd kan en moet worden.

Verkeer en vervoer

Alle woonstraten worden bestemd als autoluw onder de noemer 'De auto als gast'. Vrij-liggende fietspaden tussen de kernen worden, voor zover nog niet aanwezig, gerealiseerd.

Sluiproutes voor autoverkeer in het buitengebied bestrijden we. Dat autoverkeer hier een zekere hinder van ondervindt ten opzichte van de huidige situatie is daarbij onvermijdelijk en acceptabel.

Autoluwe kernen

In Eerbeek wordt aan de veiligheid van fietsers en voetgangers prioriteit gegeven ten einde de overlast en het gevaar van vrachtwagenbewegingen te verminderen. Afstemming op de maatregelen die door de Provincie al worden ingezet om vrachtverkeer om Eerbeek heen te leiden.

Voor fietsers worden in de kernen goede fietsparkeermogelijkheden anti-diefstal faciliteiten gerealiseerd.

We maken het mogelijke dat mensen met een beperking zich veilig kunnen verplaatsen.

In Brummen wordt herinrichting van het Markplein gerealiseerd, waarbij het onmogelijk wordt gemaakt om rond te kunnen rijden op het plein. Ook mag het plein geen parkeerplek worden. Uitbreiding van horeca op het plein wordt bevorderd.

Bezoekers parkeren verplaatsen we zoveel mogelijk naar de rand van de centra.

Werkgelegenheid en economie

Werkgelegenheid behouden en uitbreiden door een actief vestigingsbeleid voor duurzame bedrijven. In Eerbeek oog hebben voor en ondersteuning bieden aan de inzet van de papierindustrie om steeds meer duurzaamheid te realiseren in hun bedrijfsvoering.

We faciliteren en stimuleren de provincie in het wegwerken van de vervuiling aan de Doonweg. Waar mogelijk doen we dit met lokale werkgelegenheid.

De sector recreatie en toerisme kan een grotere peiler worden in de lokale economie. Er is zeker nog werkgelegenheid te realiseren middels uitbreiding van de horeca en kampeergelegenheid.

Nodig bewoners in het buitengebied uit om businesscases te ontwikkelen. Als die ideeën draagvlak hebben zorgt de gemeente voor de benodigde infrastructuur, zodat de bewoners in het buitengebied niet alleen de kosten voor hun rekening krijgen.

Gezondheid en Samenleven

Allereerst inzet op communicatie, als essentieel en voorwaardelijk om aan oplossingen te werken. Geef zgn. zorgcoöperaties een prominente plek in onze gemeente, teneinde de zorg kwalitatief te maken (of te houden). De kwaliteit van de basisgezondheidszorg dient overeind te blijven. Geen commercialisering van onze basisgezondheidszorg.

Investing in gezonde levensstijl, zeker voor jongeren. Verbinden van diabeteszorg met bestaande en te versterken bewegingsinitiatieven (onderdeel van integratie van complementaire zorg binnen de reguliere zorg).

De verharding en polarisatie, ook in onze gemeente, wordt onderwerp van een gesprek met de intentie om bruggen te slaan waar nu kloven zijn ontstaan. Zorg voor elkaar. In dat kader volgen wij het experiment van de gemeente Arnhem om schuldhulpverlening te moderniseren.

De SWB speelt een belangrijke rol bij genoemde initiatieven en het voeren van wijkgesprekken. Boa's worden geïnstrueerd om ook op 'alledaagse' overtredingen in te grijpen (parkeren, draaiende motoren, storende houtstook, overlast bij evenementen, etc.).

Daar waar nodig Whatsapp-buurtgroepen initiëren en ontmoetingen tussen inwoners faciliteren. We ondersteunen kleinschalige culturele evenementen zoals de Pinkstermarkt.

Sport en beweging blijft grote aandacht krijgen als bindende factor in onze gemeenschap: dit zowel in verenigingsverband als in de openbare ruimte. In elk geval laagdrempelig met ook aandacht voor zelfverdediging. Zeker voor de ouder wordende inwoners is en blijft beweging essentieel voor hun gezondheid.

Brummen en de buurgemeenten

Brummen maakt deel uit van een groter geheel en wordt tegelijkertijd bedreigd in haar voortbestaan als zelfstandige gemeente. Ook in dat kader is het uitermate nuttig om als gemeente Brummen een eigen omgevingsvisie te hebben. Dan weten de buurgemeenten waarmee wij wellicht te maken krijgen, wat de gemeente Brummen en haar inwoners van belang vinden.

In elk geval zal over enige tijd blijken dat in de verschillende omgevingsvisies niet 'alle hazen in dezelfde richting lopen'. Dan is het goed om in het overleg te weten wat en hoe onze inbreng in de komende gesprekken zal zijn.